

2022. gada 17. oktobrī plkst. 13.00–15.00

Latvijas Bankā K. Valdemāra ielā 1B, Rīgā, notiks Ekspertu saruna

Dalība ar ielūgumiem. Tiešraide www.makroekonomika.lv

Procentu likmju celšana – rūgtas zāles, lai neielaiestu infekciju

Nu jau vairākus mēnešus regulāri dzirdam, ka kāda no pasaules vadošajām centrālajām bankām atkal ceļ procentu likmes. Tā rīkojušās ASV Federālo rezervju sistēma, Eiropas Centrālā banka, Anglijas Banka un daudzas citas. Likmju kāpuma temps un biežums patiešām var pārsteigt – šis ir vēsturisks notikums ekonomikā, kādu liela daļa sabiedrības nav pieredzējusi. Ekspertu sarunā diskutēsim, vai centrālo banku apņēmīgā rīcība palīdzēs cīņā ar inflāciju, kas Latvijā un citās Baltijas valstīs pārsniedz 20%, kā arī kādas ekonomiskas sekas gaidāmas no procenta likmju kāpuma. Kopā ar dažādu jomu ekspertiem ieskatīsimies nākotnē, vai centrālajām bankām izdosies apturēt inflācijas spirāli un kā šie lēmumi ietekmēs mājāsaimniecību un uzņēmumu rocību.

Normālos apstākļos inflācija rodas, ekonomikai pārkarstot, proti, kad pieprasījums pēc precēm un pakalpojumiem pārsniedz uzņēmumu spējas to apmierināt. Tad augstākas procentu likmes un no tām izrietošās sekas – lielāki mēneša maksājumi par kredītiem un mazāk jaunu aizņēmumu – ļauj ekonomiku atdzēsēt un inflāciju piebremzēt. Šobrīd nav pamata runāt par ekonomikas pārkaršanu, jo augsto inflāciju nosaka citi, ar globālām norisēm saistīti, faktori. Liela nozīme ir Krievijas iebrukumam Ukrainā, kas lika straujā tempā pārskatīt enerģētikas politiku Eiropā, tam atspoguļojoties iepriekš nepieredzētā dabasgāzes un citu energoresursu cenu kāpumā. Nav mazinājušās arī piegādes ķēžu problēmas, kas sadārdzina preču transportēšanas izmaksas un tādējādi arī to gala cenu. Kā augstākas procentu likmes palīdzēs šādos apstākļos?

Ekspertu sarunu ievadīs Latvijas Bankas Monetāras politikas pārvaldes Pētniecības daļas vadītājs **Kārlis Vilerts** ar ieskatu, kāda ir augstāku procentu likmju loma cīņā ar augsto inflāciju, un kā tās ietekmēs Latvijas uzņēmumus un mājāsaimniecības.

Ekspertu sarunā piedalīsies:

Dainis Gašpuitis, SEB bankas ekonomists

Vai Latvijas ekonomika var izturēt augstas inflācijas un procentu likmju pieauguma kombināciju? Ko augstākas kredītu procentu likmes nozīmē banku klientiem? Vai varam sagaidīt arī noguldījumu likmju pieaugumu?

Jānis Endziņš, LTRK Valdes priekšsēdētājs

Uzņēmēju izaicinājumi: kā šobrīd jūtas uzņēmēji un kādu redz nākotnes attīstību turpmāk? Cik lielas raizes sagādā un sagādās augstākas procentu likmes? Kādus atbalsta mehānismus un programmas gaida no valdības? Kāda ir situācija ar eksporta tirgos, un kā risināt samilzušās problēmas enerģētikas jomā?

Mareks Kļaviņš, Bonava Latvija SIA valdes priekšsēdētājs

Situācija nekustamo īpašumu tirgū: kāda ir tirgus reakcija, kāpjot procentu likmēm? Kādas tendences paredz mājokļu tirgū Latvijā? Kas notiks ar hipotekārajiem kredītiem un īpašumu cenām?

Jevgēnija Jalovecka, Valsts kases Finanšu resursu departamenta direktore

Valsts parāds: kā to ietekmēs procentu likmju kāpums? Gaidāmā rīcība? Kas ir darīts, lai valstij būtu lētāk aizņemties?

Sarunu vadīs **Olga Lielkalne**, Latvijas Bankas Finanšu stabilitātes pārvaldes galvenā ekonomiste

Ar Latvijas Bankas Monetāras politikas pārvaldes Pētniecības daļas vadītāja Kārļa Vilerta diskusijas tēmai veltīto rakstu "Ko augstākas procentu likmes nozīmēs Latvijas ekonomikai?" var iepazīties <https://www.makroekonomika.lv/ko-augstakas-procentu-likmes-nozimes-latvijas-ekonomikai>.

Rakstā plašāk lasāms par šādām tēmām:

- augstās inflācijas rašanās iemesli un veidi apkarošanai, lai nepieļautu tās iesakņošanos;
- procentu likmju pieauguma ietekme uz mājāsaimniecību un uzņēmumu finansiālo situāciju;
- Latvijas ekonomikas reakcija uz procentu likmju celšanu – vai gaidāma recesija? Vai tas ir jaunākais scenārijs?